

PAKIET MATERIAŁÓW DYDAKTYCZNYCH

do kształcenia na odległość dla

nauczycieli

edukacji polonistycznej, III etap

edukacyjny

Projekt „Wsparcie placówek doskonalenia nauczycieli i bibliotek pedagogicznych w realizacji zadań związanych z przygotowaniem i wsparciem nauczycieli w prowadzeniu kształcenia na odległość”

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Materiał opracowany w ramach grantu przez VULCAN Sp. z o.o.

SCENARIUSZ 1

SCENARIUSZ ZAJĘĆ DLA: uczniów szkoły ponadpodstawowej

PROWADZONYCH PRZEZ nauczyciela edukacji polonistycznej

TEMAT: „Nie dla plagiatów” – na czym polega korzystanie z cudzych utworów we własnych opracowaniach.

CELE KSZTAŁCENIA – WYMAGANIA OGÓLNE

- umacnianie postawy poszanowania dla cudzej własności intelektualnej;
- rozwijanie wrażliwości społecznej, moralnej i estetycznej;
- rozwijanie u uczniów szacunku dla wiedzy;
- doskonalenie umiejętności myślowo-językowych, takich jak: pisanie twórcze, uzasadnianie, wyjaśnianie, klasyfikowanie, wnioskowanie, definiowanie, posługiwanie się przykładami

TREŚCI NAUCZANIA – WYMAGANIA SZCZEGÓŁOWE:

Uczeń:

- sporządza bibliografię i przypis bibliograficzny, także źródeł elektronicznych;
- wybiera z tekstu odpowiednie cytaty i stosuje je w wypowiedzi;
- korzysta z literatury naukowej lub popularnonaukowej;

METODY PRACY:

- JIGSAW
- dyskusja

ŚRODKI DYDAKTYCZNE:

- komputer z dostępem do Internetu, kamery i mikrofonu dla nauczyciela, każdego ucznia/ uczennicy
- MS Teams, zespół z min. 5 kanałami do pracy
- karty pracy dla poszczególnych grup
- quiz „Prawa autorskie w praktyce”

PRZEWIDYWANY CZAS:

45 minut (w tym 30 minut pracy w grupach)

PROPONOWANY PRZEBIEG ZAJĘĆ:

Część 1. Powitanie uczniów i uczennic, sprawdzenie obecności. Wszyscy proszeni są o napisanie na kartce - min. wielkości A5 - swojego imienia i nazwiska (nauczyciel/ nauczycielka pokazuje kartkę ze swoim imieniem i nazwiskiem – litery powinny mieć ok. 4-5 cm i być napisane, np. pisakiem, by można było je odczytać po udostępnieniu ekranu). Na znak nauczyciela uczniowie i uczennice pokazują kartkę, trzymając ją przed sobą. Nauczyciel/-ka wybiera opcję spotkania „Tryb razem” i udostępnia ekran. Każdy uczeń głośno wypowiada swoje imię i nazwisko (sprawdzenie obecności). Nauczyciel/-ka informuje uczniów, że zarówno oni jak i on/ona są autorami licznych utworów. Następnie informuje uczniów, że dzisiejsza lekcja będzie dotyczyła zgodnego z prawem korzystania z cudzych utworów.

Uczniowie ze SPE: Jeśli konieczne jest dostosowanie, piszą imię i nazwisko, pokazują, ewentualnie komunikują imię i nazwisko językiem alternatywnym, jakim się posługują, lub tylko wypowiadają imię i nazwisko. (5 minut)

Część 2. Nauczyciel odnosi się do stwierdzenia z początku lekcji, że wszyscy jesteśmy autorami licznych utworów. Zadaje pytanie uczniom, jakiego rodzaju utwory ich zdaniem oni tworzą. Swobodne wypowiedzi na forum grupy i czacie. Nauczyciel notuje wypowiedzi w pliku tekstowym, np. Word. Na zakończenie wypowiedzi udostępnia ekran i przedstawia zanotowane wyrazy. Odnosi się do ich różnorodności łącząc utwory - jeśli pozyskany materiał daje taką możliwość - w grupy, np. muzyczne, tekstowe itp. Pomimo swojej różnorodności wszystkie wskazane utwory łączy jedna cecha – mają one swoich autorów. Następnie otwiera stronę internetową Internetowego Systemu Aktów Prawnych z [USTAWA z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych](#); dostępny online [dostęp: 08. 06. 22]; a następnie omawia art.1 Ustawy. W omówieniu kładzie nacisk na pojęcie utworu oraz pojęcie autora. (5 minut)

Część 3. Nauczyciel/-ka wprowadza zasady pracy metodą JIGSAW.

Łączy uczniów w 5 zespołów. W sytuacji, gdy mamy 25 uczniów w klasie powstanie 5 zespołów po 5 osób. To jest idealna sytuacja. Jeśli uczniów jest mniej o 1-3 osoby – również łączy uczniów i uczennice w 5 zespołów. Jeśli natomiast w klasie jest 21 osób lub mniej – warto wówczas zamiast JIGSAW zastosować metodę pracy

w grupach i np. stworzenie plakatów online (Whiteboard) lub map myśli (MindMap lub Coggle.it).

Następnie przydziela uczniów do zespołów. Propozycja przydziału przedstawiona jest w tabeli poniżej (potrzebne są 2 kryteria łączenia w grupy, np. numer i kolor)

1	2	3	4	5
1	2	3	4	5
1	2	3	4	5
1	2	3	4	5
1	2	3	4	5

Informuje uczniów o tym, że będą pracowali w kanałach MS Teams grupach eksperckich – najpierw w grupach wyznaczonych przez cyfry – „jedyński”, „dwójki” itp.

Każda grupa dostaje do przestudiowania inną aspekt tematyki związanej z plagiatem i ochroną praw autorskich. Pracują razem i dyskutują, aby na tyle dobrze zrozumieć zagadnienie, żeby móc wytłumaczyć je innej grupie uczniów.

Powrót uczniów do kanału Ogólnego, ponowne połączenie uczniów w grupy. Tym razem kryterium łączenia jest kolor, zatem powstanie grupa „żółta”, „zielona” itd.

W skład nowoutworzonych grup wchodzi jeden z przedstawicieli każdej z poprzednio utworzonych („eksperskich”) grup. W ten sposób w grupie mamy ekspertów z każdego aspektu, którzy kolejno relacjonują, czego dowiedzieli się podczas pracy w poprzedniej grupie.

Jeśli jest zbyt mało uczniów – nauczyciel/-ka dołącza do grup, wypełnia rolę osoby, której brakuje w danej grupie. Jeśli jest zbyt wielu uczniów (np. 26-27) robimy tandemy, tj. dwóch ekspertów odpowiada za przedstawienie jednego tematu.

(Łączny czas pracy w grupach to 30 minut).

EWALUACJA ZAJĘĆ (sprawdzenie osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia)

Test jednokrotnego wyboru (ZPE) (5 minut.)

1. Odpowiedzialność karna za przywłaszczenie autorstwa w Polsce oznacza możliwość zasądzenia:
 - a) kary grzywny

- b) kary ograniczenia lub pozbawienia wolności
 - c) obie odpowiedzi są prawidłowe
2. Przykładem postępowania mające na celu wprowadzenie w błąd co do autorstwa utworu jest:
- a) powołanie się na fikcyjnego autora
 - b) powołanie się na własne obserwacje
 - c) żadna odpowiedź nie jest prawidłowa
3. Czy nabywanie i sprzedaż praw autorskich osobistych jest zgodne z polskim prawem?
- a) tak
 - b) nie
 - c) nie wiem
4. Jeśli w utworze zawarty został cytat, lecz nie ma wskazania autora i źródła tego cytatu, wówczas:
- a) mamy do czynienia z plagiatem
 - b) to nie jest plagiat, tylko zwykłe przeoczenie
 - c) cytowanie i plagiat nie mają ze sobą nic wspólnego
5. Autor, którego prawa autorskie zostały naruszone:
- a) może dochodzić zadośćuczynienia
 - b) może żądać zaniechania działań przez sprawcę
 - c) obie odpowiedzi są prawidłowe

BIBLIOGRAFIA

Fundacja Nowoczesna Polska. *Autorskie prawa osobiste*. Krótki kurs własności intelektualnej. Materiały dla uczelni. <https://prawokultury.pl/kurs/autorskie-prawa-osobiste>; dostępny online [dostęp: 08. 06. 22];

Fundacja Nowoczesna Polska. *Odpowiedzialność za naruszenie praw autorskich*. Krótki kurs własności intelektualnej. Materiały dla uczelni. <https://prawokultury.pl/kurs/odpowiedzialnosc-za-naruszenie-praw-autorskich>; dostępny online [dostęp: 08. 06. 22];

Fundacja Nowoczesna Polska. *Prawo cytatu*. Krótki kurs własności intelektualnej. Materiały dla uczelni. <https://prawokultury.pl/kurs/prawo-cytatu>; dostępny online [dostęp: 08. 06. 22];

Kralka, J. *Prawo cytatu bez tajemnic – wyjaśniamy jak cytować zgodnie z prawem*. Bezprawnik. <https://bezprawnik.pl/prawo-cytatu-w-pytaniach-i-odpowiedziach/>; dostępny online [dostęp: 08. 06. 22];

Kusion, M. *Ghostwriting a prawo. Czym jest ghostwriting i jakie ma skutki prawne?* Lookreatywni. <https://lookreatywni.pl/baza-wiedzy/ghostwriting-a-prawo-czym-jest-ghostwriting-i-jakie-ma-skutki-prawne/>; dostępny online [dostęp: 08. 06. 22];

Lexplay. *Pomoc prawna online. Odpowiedzialność cywilna i karna z tytułu popełnienia plagiatu*. <https://lexplay.pl/odpowiedzialnosc-cywilna-i-karna-z-tytulu-popolnienia-plagiatu/>; dostępny online [dostęp: 08. 06. 22];

Rychlewska-Hotel, A. *Odpowiedzialność karna za plagiat*. <https://www.karh.pl/prawo-karne-gospodarcze/odpowiedzialnosc-karna-za-plagiat/>, data wejścia 08.06.2022

Tomczyk, M. *Karalne przywłaszczenie autorstwa. Rozprawa doktorska*. Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, 2017, <https://repozytorium.amu.edu.pl/bitstream/10593/21289/1/Karalne%20przyw%C5%82aszczenie%20autorstwa.pdf>; dostępny online [dostęp: 08. 06. 22];

Ustawa z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych, Dz.U.2021.0.1062. Internetowy System Aktów Prawnych, <https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/DocDetails.xsp?id=WDU20210001062>; dostępny online [dostęp: 08. 06. 22];

ZAŁĄCZNIKI

Załącznik 1.

Materiał dla grupy 1.

Ustawa z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych.

Dz.U.2021.0.1062

Art. 115. Naruszanie cudzych praw autorskich

1. Kto przywłaszcza sobie autorstwo albo wprowadza w błąd co do autorstwa całości lub części cudzego utworu albo artystycznego wykonania, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 3.
2. Tej samej karze podlega, kto rozpowszechnia bez podania nazwiska lub pseudonimu twórcy cudzy utwór w wersji oryginalnej albo w postaci opracowania, artystyczne wykonanie albo publicznie zniekształca taki utwór, artystyczne wykonanie, fonogram, wideogram lub nadanie.
3. (...)"

Stan prawny aktualny na dzień: 08.06.2022

Przywłaszczenie autorstwa

W najszerszym ujęciu z przywłaszczeniem autorstwa mamy do czynienia wówczas, gdy osoba podaje się za autora utworu, którego nie stworzyła, np. opracowania, piosenki, tekstu rysunku itp. Przywłaszczenie może dotyczyć całego utworu – mamy wówczas do czynienia z plagiatem całościowym lub fragmentu/ fragmentów utworu co skutkuje plagiatem częściowym.

Takie ujęcie tematu nie wyczerpuje jednak wszystkich możliwości.

Wyobraźmy sobie pewną sytuację: Zadaniem waszego zespołu jest stworzenie prezentacji multimedialnej, w której przedstawiacie korzyści wynikające z uprawiania sportu. Pomimo, że za opracowanie odpowiada cały zespół, nie wszyscy zaangażowali się w jej opracowanie – pracowały dwie osoby, trzy nie podjęły pracy. Podczas publicznego przedstawienia prezentacji (utworu) w klasie na slajdzie tytułowym widnieją nazwiska wszystkich pięciu osób zespołu, zatem są tam „dopisane” również imiona i nazwiska osób, które nie wniosły żadnego twórczego wkładu. W tej sytuacji mamy do czynienia z plagiatem. Pytanie: Czy plagiatem będzie „dopisanie” współautorów, jeśli autorzy (dwie osoby, które opracowały utwór) wyraziły

na to zgodę? Przecież ten utwór jest ich własnością! Otóż, nawet wówczas mamy do czynienia z plagiatem. Polskie prawo (i nie tylko polskie) stanowi, że prawa autorskie osobiste mają charakter nieprzenaszalny. Oznacza to, że nikt, nawet autor, nie może przenieść tego prawa na inne osoby - w całości (autorstwo) ani w części (współautorstwo). Zatem „dopisanie” za zgodą autora to przestępstwo!

Bibliografia:

Rychlewska-Hotel, A. *Odpowiedzialność karna za plagiat*. <https://www.karh.pl/prawo-karne-gospodarcze/odpowiedzialnosc-karna-za-plagiat/>; dostępny online [dostęp: 08. 06. 22];

Tomczyk, M. *Karalne przywłaszczenie autorstwa. Rozprawa doktorska*. Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu, 2017, data wejścia 08.06.2022
<https://repozytorium.amu.edu.pl/bitstream/10593/21289/1/Karalne%20przyw%C5%82aszczenie%20autorstwa.pdf>; dostępny online [dostęp: 08. 06. 22];

Ustawa z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych, Dz.U.2021.0.1062. Internetowy System Aktów Prawnych, <https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/DocDetails.xsp?id=WDU20210001062>; dostępny online [dostęp: 08. 06. 22];

Załącznik 2

Materiał dla grupy 2.

Ustawa z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych.

Dz.U.2021.0.1062

Art. 115. Naruszanie cudzych praw autorskich

1. Kto przywłaszcza sobie autorstwo albo wprowadza w błąd co do autorstwa całości lub części cudzego utworu albo artystycznego wykonania, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 3.
2. Tej samej karze podlega, kto rozpowszechnia bez podania nazwiska lub pseudonimu twórcy cudzy utwór w wersji oryginalnej albo w postaci opracowania, artystyczne wykonanie albo publicznie zniekształca taki utwór, artystyczne wykonanie, fonogram, wideogram lub nadanie.
3. (...)"

Stan prawny aktualny na dzień: 08.06.2022

Wprowadzenie w błąd co do autorstwa całości lub części cudzego utworu.

W prowadzeniu w błąd co do autorstwa całości lub części cudzego utworu mamy do czynienia wówczas, gdy podajemy informację na temat rzekomego twórcy utworu, który w rzeczywistości nie jest autorem tego utworu. Ważne: dotyczy to wskazania innych osób, nie siebie, jako rzekomych autorów.

Wyobraźmy sobie sytuację, w której uczeń / uczennica tworzy rozprawkę na temat „Motyw przemiany w literaturze”. W rozprawce wprowadza cytat „Wszystko płynie i nic nie pozostaje takie samo”. Jak wiemy, autorstwo tego stwierdzenia przypisywane jest Heraklitowi z Efezu. Uczeń tego nie wie i - zamiast pozyskać informacje dotyczące autorstwa - przypisuje tę myśl Sokratesowi. Odnosząc się do nieco bardziej współczesnych autorów, z wprowadzeniem w błąd co do autorstwa mamy do czynienia wówczas, kiedy powołując się na określone treści, stwierdzenia, dowody naukowe lub wyniki badań i inne, podajemy rzekomych autorów, bo tego nie sprawdziliśmy.

Innym przypadkiem wprowadzenia w błąd co do autorstwa utworu jest sytuacja, kiedy powołujemy się fikcyjnego autora. Kim jest fikcyjny autor? To autor, którego nie ma. O autorze mówimy wówczas, gdy powstał utwór. Jeśli utwór nie powstał - nie ma

autora. Przykład: Dla poparcia tezy dotyczącej zwiększenia liczby godzin spędzanych w Internecie przez osoby mieszkające na wsi powołujemy się na raport danego autorstwa. Problem w tym, że nigdy nie powstał taki raport, więc nie było również autora rzekomego raportu.

Wprowadzenie w błąd co do autorstwa wymaga umyślnego działania. Sprawca musi zdawać sobie sprawę z tego, że autorem dzieła jest inna osoba niż wskazywana przez niego.

Bibliografia:

Fundacja Nowoczesna Polska. *Autorskie prawa osobiste*. Krótki kurs własności intelektualnej. Materiały dla uczelni. <https://prawokultury.pl/kurs/autorskie-prawa-osobiste>; dostępny online [dostęp: 08. 06. 22];

Rychlewska-Hotel, A. *Odpowiedzialność karna za plagiat*. <https://www.karh.pl/prawo-karne-gospodarcze/odpowiedzialnosc-karna-za-plagiat/>; dostępny online [dostęp: 08. 06. 22];

Ustawa z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych, Dz.U.2021.0.1062. Internetowy System Aktów Prawnych, <https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/DocDetails.xsp?id=WDU20210001062>; dostępny online [dostęp: 08. 06. 22];

Załącznik 3.

Materiał dla grupy 3.

Ustawa z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych.

Dz.U.2021.0.1062

Art. 115. Naruszanie cudzych praw autorskich

1. Kto przywłaszcza sobie autorstwo albo wprowadza w błąd co do autorstwa całości lub części cudzego utworu albo artystycznego wykonania, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 3.
2. Tej samej karze podlega, kto rozpowszechnia bez podania nazwiska lub pseudonimu twórcy cudzy utwór w wersji oryginalnej albo w postaci opracowania, artystyczne wykonanie albo publicznie zniekształca taki utwór, artystyczne wykonanie, fonogram, wideogram lub nadanie.
3. (...)"

Stan prawny aktualny na dzień: 08.06.2022

Ghostwriting

Ghostwriting to pojęcie, które zadomowiło się w polskim języku pomimo, że pochodzi z języka angielskiego. W języku angielskim słowo *ghost* oznacza ducha zaś *writer* to pisarz. Łącząc znaczenie tych dwóch słów otrzymujemy pisarza – ducha, pisarza, którego nie widać. Ghostwriting najczęściej jest rozumiany jako opracowanie utworu na zamówienie z założeniem, że dany utwór będzie rozpowszechniany jako utwór opracowany przez innego autora.

Wyobraźmy sobie sytuację, w której osoba powszechnie znana wygłasza przemówienie. Przemówienia z założenia traktowane są jako wypowiedzi danej osoby, czyli przepisujemy autorstwo osobie wygłaszającej takie przemówienie. Z ghostwritingiem będziemy mieć do czynienia wtedy, gdy tekst przemówienia został przygotowany przez inną osobę, np. konsultanta a wygłosił je ktoś inny.

Inny przykład ghostwritingu - tym razem z obszaru edukacji - to sytuacja, w której studentka przedstawia jako swoją pracę naukową np. licencjacką, podczas gdy tę pracę napisał ktoś inny na zamówienie tejże studentki. Popelnia wówczas przestępstwo, za które przewidziane jest kara grzywny oraz pozbawienie wolności do lat 3. Ponadto prawdopodobnie zostanie w tej sytuacji zostanie wszczęte

postępowanie dyscyplinarne dotyczące tejże studentki dotyczące możliwości ukończenia studiów.

Na koniec warto dodać, że ghostwriter tworzy utwór za kogoś, kto poda się za jego autora. Mamy zatem do czynienia wyręczeniem w działaniach twórczych. Do ghostwritnigu nie zaliczamy prac technicznych związanych z utworem, np. korekty językowej czy redakcji technicznej tekstu, gdy wykonana praca nie ma znamion pracy twórczej.

Bibliografia

Kusion, M. *Ghostwriting a prawo. Czym jest ghostwriting i jakie ma skutki prawne?* Lookreatywni. <https://lookreatywni.pl/baza-wiedzy/ghostwriting-a-prawo-czym-jest-ghostwriting-i-jakie-ma-skutki-prawne/>; dostępny online [dostęp: 08. 06. 22];

Rychlewska-Hotel, A. *Odpowiedzialność karna za plagiat.* <https://www.karh.pl/prawo-karne-gospodarcze/odpowiedzialnosc-karna-za-plagiat/>; dostępny online [dostęp: 08. 06. 22];

Ustawa z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych, Dz.U.2021.0.1062. Internetowy System Aktów Prawnych, <https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/DocDetails.xsp?id=WDU20210001062>; dostępny online [dostęp: 08. 06. 22];

Załącznik 4

Materiał dla grupy 4.

Ustawa z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych.

Dz.U.2021.0.1062

Art. 29. Przytaczanie rozpowszechnionych utworów w utworach stanowiących samoistną całość

Wolno przytaczać w utworach stanowiących samoistną całość urywki rozpowszechnionych utworów oraz rozpowszechnione utwory plastyczne, utwory fotograficzne lub drobne utwory w całości, w zakresie uzasadnionym celami cytatu, takimi jak wyjaśnianie, polemika, analiza krytyczna lub naukowa, nauczanie lub prawami gatunku twórczości.

Art. 34. Warunki korzystania z utworów w granicach dozwolonego użytku

Można korzystać z utworów w granicach dozwolonego użytku pod warunkiem wymienienia imienia i nazwiska twórcy oraz źródła. Podanie twórcy i źródła powinno uwzględniać istniejące możliwości. Twórcy nie przysługuje prawo do wynagrodzenia, chyba że ustawa stanowi inaczej.

Art. 115. Naruszanie cudzych praw autorskich

Kto przywłaszcza sobie autorstwo albo wprowadza w błąd co do autorstwa całości lub części cudzego utworu albo artystycznego wykonania, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 3.

(...)

(...)

Stan prawny aktualny na dzień: 08.06.2022

Nieprawidłowe cytowanie a plagiat

Mamy tutaj do czynienia z trzema artykułami prawnymi. Zgodnie z artykułem 29 ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych (u.p.a.) wolno nam przytaczać fragmenty cudzych utworów w utworze, którego jesteśmy autorem. Jednocześnie z artykułu 115 pkt. 1 u.p.a. wynika, że każdy, kto wprowadza w błąd co do autorstwa nawet części utworu podlega grzywnie, karze ograniczenia pozbawienia wolności do lat 3. Czyli popełnia plagiat. Rozwiązanie tej sytuacji znajdujemy w art. 34 u.p.a.,

który zawiera warunek m. in. cytowania, jakim jest wymienienie imienia i nazwiska twórcy oraz podanie źródła.

Prawo nie definiuje, jakiej wielkości fragment cudzego utworu możemy uznać za cytat. Przyjęte jest, że za cytat uznajemy każdy fragment utworu niosący znaczenie, który przytaczamy za innym autorem. Możemy cytować fragmenty większych utworów a drobne utwory przedstawiać w całości. Nie znajdziemy jednak definicji jak długi może być cytat lub w jaki sposób zdefiniować drobny utwór. Wiadomo natomiast, że nie cytujemy całego rozdziału z książki, oraz że możemy zacytować kilkuwersowy utwór w całości w celu wyjaśnienia, polemiki, analizy krytycznej lub naukowej, nauczania lub celu określonym jako prawa gatunku twórczości w utworze, którego jesteśmy autorem.

Bibliografia:

Fundacja Nowoczesna Polska. Prawo cytatu. Krótki kurs własności intelektualnej Materiały dla uczelni. <https://prawokultury.pl/kurs/prawo-cytatu>; dostępny online [dostęp: 08. 06. 22];

Kralka, J. *Prawo cytatu bez tajemnic – wyjaśniamy jak cytować zgodnie z prawem*. Bezprawnik. <https://bezprawnik.pl/prawo-cytatu-w-pytaniach-i-odpowiedziach/>; dostępny online [dostęp: 08. 06. 22];

Rychlewska-Hotel, A. *Odpowiedzialność karna za plagiat*. <https://www.karh.pl/prawo-karne-gospodarcze/odpowiedzialnosc-karna-za-plagiat/>; dostępny online [dostęp: 08. 06. 22];

Ustawa z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych, Dz.U.2021.0.1062. Internetowy System Aktów Prawnych, <https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/DocDetails.xsp?id=WDU20210001062>; dostępny online [dostęp: 08. 06. 22];

Załącznik 5.

Materiał dla grupy 5.

Ustawa z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych.

Dz.U.2021.0.1062

Art. 115. Naruszanie cudzych praw autorskich

4. Kto przywłaszcza sobie autorstwo albo wprowadza w błąd co do autorstwa całości lub części cudzego utworu albo artystycznego wykonania, podlega grzywnie, karze ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 3.
5. (...)
6. (...)

Art. 78. Ochrona autorskich praw osobistych

1. Twórca, którego autorskie prawa osobiste zostały zagrożone cudzym działaniem, może żądać zaniechania tego działania. W razie dokonanego naruszenia może także żądać, aby osoba, która dopuściła się naruszenia, dopełniła czynności potrzebnych do usunięcia jego skutków, w szczególności aby złożyła publiczne oświadczenie o odpowiedniej treści i formie. Jeżeli naruszenie było zawinione, sąd może przyznać twórcy odpowiednią sumę pieniężną tytułem zadośćuczynienia za doznaną krzywdę lub - na żądanie twórcy - zobowiązać sprawcę, aby uiścił odpowiednią sumę pieniężną na wskazany przez twórcę cel społeczny.
2. (...)
3. (...)
4. (...)

Stan prawny aktualny na dzień: 08.06.2022

Kara za plagiat

Na początek potrzebujemy zrozumieć, że czyn wymieniony z art. 115 ust. 1 Ustawy o prawie autorskim i prawach pokrewnych (u.p.a.) jest przestępstwem w rozumieniu prawa. Czyn ten, potocznie nazywany plagiatem, zagrożony jest karą grzywny, ograniczenia wolności albo pozbawienia wolności do lat 3. Mamy tutaj wymienione alternatywy, więc o tym, czy i w jakim wymiarze zostaniemy ukarani w sytuacji orzeczenia o popełnieniu tego czynu, zdecyduje sąd karny, który uwzględni

wszystkie okoliczności danej sprawy. Omówiliśmy konsekwencje dla sprawcy. Art. 155 pkt 1. u.p.a. nie odnosi się natomiast do konsekwencji lub następstw dla autora, którego prawa zostały naruszone. Takie informacje znajdziemy w art. 78. u.p.a. Znajdziemy tu rodzaje roszczeń, jakie przysługują osobie, której prawa autorskie zostały naruszone. Osoba ta ma prawo do roszczeń o charakterze majątkowym dla siebie (roszczenie o zadośćuczynienie) jak również na wskazany cel społeczny, np. wsparcie działań fundacji lub stowarzyszenia. Ponadto osoba, której prawa zostały naruszone ma prawo żądać zaniechania działań naruszających dobra osobiste oraz usunięcie skutków naruszenia. Warto wiedzieć, że roszczenia zarówno majątkowe, jak i niemajątkowe, obciążają finansowo sprawcę przestępstwa.

Bibliografia:

Fundacja Nowoczesna Polska. *Odpowiedzialność za naruszenie praw autorskich*. Krótki kurs własności intelektualnej. Materiały dla uczelni.

<https://prawokultury.pl/kurs/odpowiedzialnosc-za-naruszenie-praw-autorskich>;
dostępny online [dostęp: 08. 06. 22];

Lexplay. *Pomoc prawna online. Odpowiedzialność cywilna i karna z tytułu popełnienia plagiatu*. <https://lexplay.pl/odpowiedzialnosc-cywilna-i-karna-z-tytulu-popelnienia-plagiatu/>; dostępny online [dostęp: 08. 06. 22];

Rychlewska-Hotel, A. *Odpowiedzialność karna za plagiat*. <https://www.karh.pl/prawo-karne-gospodarcze/odpowiedzialnosc-karna-za-plagiat/>, data wejścia 08.06.2022

Ustawa z dnia 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych, Dz.U.2021.0.1062. Internetowy System Aktów Prawnych, <https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/DocDetails.xsp?id=WDU20210001062>; dostępny online [dostęp: 08. 06. 22];